

Formandens mundtlige beretning

Generalforsamlingen den 28. marts 2023

Det glæder mig, at vi for andet år i træk kan afholde en fysisk generalforsamling, uden hensyntagen til Covid-19. Samtidig med muligheden for fysisk deltagelse her i Nuuk afholdes generalforsamlingen digitalt. Det betyder, som dirigenten nævnte, at der livestreames via Euronext Securities portalen i lighed med praksis i mange andre børsnoterede virksomheder.

Jeg vil derfor gerne byde velkommen til alle her i Nuuk og ikke mindst til jer, der ser med via livestream.

Fokus i dag er på året, der er afsluttet. Jeg vil derfor som vanligt kommentere på den økonomiske udvikling i og udenfor banken i 2022, men også kigge lidt frem. Grønlandsbanken leverede i 2022 et resultat på 109,1 mio. kroner før skat mod 158,8 i 2021.

Ved årets start havde Grønlandsbanken en forventning om et overskud før skat i intervallet 120-140 millioner kroner. Den forventning tog ikke højde for de kraftige rentestigninger og medfølgende kurstab på obligationer, der er set i 2022, så i efteråret ændrede vi forventningen til et resultat på 90-120 mio. og resultatet er dermed indenfor dette interval.

Bestyrelsen og direktionen har haft vanskeligt ved at anse resultatet som helt tilfredsstillende, men under de givne renteforudsætninger og med en god basisdrift vil jeg alligevel tillade mig her, at anse resultatet for acceptabelt og på væsentlige områder ganske stærkt. Bankdirektør Martin Kviesgaard vil senere gennemgå bankens årsrapport mere detaljeret.

Når jeg nævner rentestigning, så er det ikke en særlig grønlandsk problemstilling, men en konsekvens af stigende inflation, som igen er påvirket af bl.a. covid-19-effekter og krigen i Ukraine. I lyset af de voldsomme oplevelser vi alle har kunnet følge i medierne, må vi sige at Grønland og Grønlandsbanken har været forskånet og kun i begrænset omfang har mærket det på den økonomiske virkelighed.

På trods af den globale økonomiske situation, ser vi en fortsat stærk grønlandsk økonomi. BNP-niveauet for 2022 voksede med 1,5-2% og dermed er Grønland kommet gennem Covid-19-årene med positiv udvikling i BNP i alle årene. En udvikling der er glædelig og nok enestående i den vestlige verden. Samtidig forventer Grønlandsbanken en økonomiske vækst på ca. 1% i 2023, hvilket er positivt, men også dækker over en ganske forskellig udvikling i økonomien i de forskellige dele af landet.

Selvom væksten forventes lidt lavere i 2023 er Grønland dog fortsat i en højkonjunktur, som særligt er drevet af et stærkt fiskeri, fremgang i turisme og en lempelig finanspolitik, herunder betydelige bygge- og anlægsinvesteringer. Jeg vil senere komme tilbage til landskassens udvikling.

Byggeriet i Grønland er betydeligt og særligt i Nuuk og Ilulissat er det med til at drive arbejdsløsheden ned. Samtidig har det været ganske stabilt og indtil videre kun ganske lidt påvirket af rentestigning og højere materialepriser. Den høje aktivitet i byggeriet er delvist på baggrund af lufthavnsinvesteringer, men også en række offentlige byggerier og boligbyggerier driver udviklingen. Boligbyggerierne sker flere steder og særligt i Nuuk og Ilulissat er det i sammenhæng med en stor boligefterspørgsel. Stigende renter har dermed endnu ikke væsentligt

påvirket boligefterspørgslen og p.g.a. vandkraft og de lange oliekontrakter Polaroil har indgået, har husholdningerne undgået de høje energipriser i 2022.

Fiskeriekseporten oplevede i 2022 en ganske positiv udvikling og det vurderes, at eksportværdien for 2022 vil stige med omkring 16% sammenlignet med 2021. En væsentlig betragtning her er at det havgående fiskeri i løbet af året har købt olie til verdensmarkedspriser og alligevel har vist en betydelig økonomisk robusthed og indtjeningsevne. Det kystnære fiskeri har også haft gavn af højere fødevarerpriser og her er man begunstiget af Polarails lange oliekontrakter der har sikret uhørt lave brændstofpriser. Samtidig har det indenskærs fiskeri efter hellefisk og torsk igen fisket på kvoter langt over den biologiske rådgivning. Forhold der skulle betyde at det kystnære fiskeri kortsigtet burde tjene rigtig mange penge. Det er dog ikke entydigt det billede man får når man er bank. Vi ser fortsat mange småfiskere med økonomiske udfordringer. Udfordringer, der i de kommende år kun vil blive større når brændstofpriserne forventeligt vil stige og fangsterne blive udfordret af manglende bæredygtighed i forvaltningen.

Den manglende bæredygtighed i fiskeriet har vi behandlet mere indgående i samfundsafsnittet i årsrapporten. Jeg håber at det bliver læst og ønskeligt naturligvis af landets beslutningstagere på området.

Vender vi blikket mod turismen som lokalt har stor betydning og som i stigende omfang kan få større betydning for den samlede lande-økonomi så ser vi en imponerende fremgang i 2022, efter at de senere år var præget af COVID-19.

Sammenlignet med 2021 er flypassagerer og hotelovernatninger for de første ni måneder af 2022 mere end fordoblet. Sammenlignet med 2019, som er før covid-pandemien, er der ligeledes en betydelig stigning. Grønland har altså i disse år udviklet sig til et endnu mere attraktivt rejsemål til gavn for virksomheder, ansatte og økonomien i kommuner og landskase.

Denne positive udvikling kan efter GrønlandsBANKENs overbevisning godt fortsætte og turismesektoren kan dermed udvikles og få en større rolle i den samlede lande-økonomi. Mulighederne med forbedret infrastruktur skal naturligvis udnyttes og det kræver både offensive erhvervspolitiske tiltag og væsentlige private investeringer.

Grønlandsbanken ser positivt på denne udvikling og forudsat en konkurrencedygtig struktur omkring lufthavnene ser vi muligheder for betydelige private investeringer. Investeringerne er såmænd allerede godt i gang. Vi ser løbende nye initiativer til udbygning af overnatningskapacitet, investeringer i nye oplevelsesmuligheder og samarbejder i turismeværdikæden både i Grønland og med samarbejdspartnere i udlandet.

Nu havde jeg håbet, at jeg kunne komme ind på råstofområdet, som det sidste store økonomiske ben i Grønlands økonomi, men på dette område er det svært at være optimist. Og det er lidt paradoksalt, for Grønland har både råstofferne der efterspørges, en infrastruktur der udbygges og fokus fra ex. EU og USA i.f.t. behovet for nye leverandører af bl.a. sjældne jordarter. Men det er vanskeligt at se, at potentialet er i nærheden af at blive indfriet. Vi synes det er uforståeligt og ærgerligt at Grønland fremstår så uafklaret i.f.t. hvad man vil på dette område. Det kan selvfølgelig være, at vi har overset noget og så skal jeg beklage, men vi hører gang på gang fra branchen, at det er vanskeligt at se rammebetingelserne i Grønland, som konkurrencedygtige og at man ikke kan regne med en klar og transparent myndighedsbehandling. Afgørende forhold, hvis man vil have udenlandske investeringer.

Grønlands landskase er naturligvis påvirket af udviklingen på alle de nævnte områder. Naalakersuisut har på en ganske glimrende måde anvendt forskellige instrumenter under

håndteringen af Covid-19 og selvom det har kostet på landskassens bundlinje forekommer det ganske godt doceret.

Landskassen kom ud med et underskud i 2020 og 2021, mens resultatet for 2022 endnu ikke er kendt. Finansloven for 2023 og de følgende år kalkulerer med overskud. I bankens samfundsafsnit i årsrapporten behandler vi den følsomhed der er i den offentlige økonomi. De relativt beskedne forventede overskud i landskassen kan ses som en indikator på den manglende økonomiske holdbarhed. Det er bemærkelsesværdigt at landet i en højkonjunktur med historisk lav arbejdsledelse, så balancerer den offentlige økonomi kun lige akkurat.

I disse år sker der derudover en gældopbygning i forbindelse med lufthavnsinvesteringer og en række investeringer i de offentligt ejede selskaber, hvilket gør nødvendigheden af en holdbar offentlig økonomi endnu mere nødvendig.

Økonomisk råd har gentagne gange påpeget holdbarhedsproblemet i den offentlige økonomi og også anvist veje til at løse udfordringen. Derfor er det også glædeligt at Naalakkersuisut har foreslået en ældrestrategi med levetidsindeksering af pensionsalderen. Dette er et væsentligt initiativ. Vi vil dog stadig pege på at en betydelig udvikling af den private sektor og en markant højnelse af uddannelsesniveaue er afgørende for at sikre finanspolitisk holdbarhed på længere sigt.

Som forberedelse til denne beretning læste jeg igen min beretning fra sidste års generalforsamling. Det var meget tydeligt at begrebet bæredygtighed var et gennemgående tema. Det var det også i bankens årsrapport i 2021 og det er det igen i rapporten for 2022.

Bæredygtighed for GrønlandsBANKEN er en holistisk betragtning, hvor alle dele er nødvendige for at udvikle landet. Det gælder både miljømæssig, økonomisk og social bæredygtighed. Derfor vil vi også pege på, hvor vi ser behov for at sikre bæredygtighed i den førte politik og vi vil bidrage til at både vores egen forretning og udviklingen med vores kunder er bæredygtig i både et økonomisk, miljømæssig, socialt og dermed samfundsmæssigt perspektiv.

Arbejdet med bæredygtighed har været markant på bankens indre linjer. Både bestyrelse og øverste ledelse har i februar i år gennemgået uddannelse i bæredygtighed. Bankens erhvervsrådgivere og andre relevante medarbejdere har gennemgået en uddannelse i marts udelukkende med fokus på hvordan man får bæredygtighedsaspektet ind i rådgivningen af kunder.

På den politiske front har vi bakket op om Grønlands tilslutning til Paris-aftalen med hensyntagen til Grønlands aktuelle situation, samtidig med at vi også har opfordret Naalakkersuisut til at skabe rammer, der fremmer de mere bæredygtige valg for forbrugere og erhverv. Det kan bl.a. være ved en mere udbredt brug af grønne afgifter. Samtidig er det positivt at der arbejdes med udvikling af landets vandkraftressourcer, selvom det ikke fjerner forpligtelsen til at agere bæredygtigt på andre områder.

Når vi taler om bæredygtighed, taler vi i Grønland automatisk også om fiskeriet, som er Grønlands største og vigtigste indtægtskilde. Store dele af fiskeriet er både biologisk og økonomisk bæredygtigt, mens store dele af det kystnære fiskeri, som tidligere nævnt, fortsat er udfordret. Udfordringer, der blot vil blive større jo længere tid, der fiskes over den biologiske rådgivning og når denne del af erhvervet forventeligt må imødesee højere energipriser.

Bæredygtighed i et grønlandsk perspektiv ser vi i Grønlandsbanken, som en vinder-dagsorden, hvis man som land og erhvervsliv griber den. Omvendt så indeholder den risici, hvis man ikke agerer eller rammer skævt på indsatserne.

Bæredygtighed vil derfor i stadig stigende omfang være et vilkår i forhold til både Grønlands og vore virksomheders konkurrencedygtighed.

Den seneste rapportering om CSR kan læses i "Redegørelsen om GrønlandsBANKENS samfundsansvar 2022" på bankens hjemmeside. På hjemmesiden er der også redegjort for, hvordan vi forholder os til "Anbefalinger for god selskabsledelse". Banken har en "Politik for sund virksomhedskultur" for at grundfæste sine principper indenfor god ledelse og etisk ansvar. Hertil kommer arbejdet mod at blive misbrugt til hvidvask og efterlevelse af god skik reglerne. Emnet "Sund virksomhedskultur" er en del af de årlige udviklingssamtaler med medarbejderne. Derudover har banken en whistleblower ordning og alle medarbejderne gennemgår løbende kursus i hvidvaskbekæmpelse, ligesom der indberettes årligt om bankens indsats for at efterleve reglerne om hvidvask.

Kigger vi på bankforretningen så har GrønlandsBANKEN vendt et udlånsfald i 2021 på 223 mio. til en stigning på 570 mio. i 2022 og bankens samlede udlån er nu på det hidtil højeste niveau med kr. 4,35 mia. Vi er herudover vendt tilbage til positive renter, hvilket gav kurstab i 2022, men herefter vil påvirke bankens forretning positivt.

Udlånsrekorden kommer ikke af sig selv og samtidig har der været travlhed med ex pensionsrådgivning, større ændringer i organisationen og særligt indkøringen af Mitid gav udfordringer for både kunder og banken i 2022. Jeg ved at det har givet travlhed hos medarbejderstaben og jeg vil derfor også sige tak til bankens medarbejdere for deres solide og forbilledlige arbejde.

Et område, som nok har særlig interesse for vores aktionærer, er årets udbytte. I år foreslår bestyrelsen at der udloddes kr. 20 pr. aktie svarende til 36% af årets resultat. Sidste år udloddede banken kr. 40 pr. aktie i udbytte. Det lavere udbytte hænger sammen med den høje udlånsvækst, det lavere overskud og det mål for kernekapital som banken har.

På trods af konsolideringen falder kernekapitalprocenten til 23,2 mod 24,4 i 2021. Solvensprocenten falder til 23,6. Den lavere kernekapital- og solvensprocent finder vi acceptabel i lyset af, at kravet til nedskrivningsegne passiver er under indfasning. Samtidig forventer banken en lavere udlånsvækst i 2023 og en højere indtjening og dermed forventer vi også at komme tæt på bankens target for kernekapital på 24%.

Den del af NEP-kravet der ikke kan opfyldes med kernekapital indenfor målet på 24%, vil blive opfyldt med primært SNP-udstedelser og sekundært supplerende kapital. Som en følge heraf har vi igen i 2022 lavet en SNP-udstedelse og for første gang har vi udstedt supplerende kapital. Begge udstedelser var på 25 mio. kroner og de samlede udstedelser udgør nu 100 mio.

Disse kapitalkrav anses for almindelige for store SIFI-institutter, men som nævnt i sidste års beretning er der indgået en aftale med erhvervsministeriet om delvis dækning af udstedelsesomkostninger ved bankens udstedelse af SNP eller supplerende kapital.

Kapitaludstedelserne har dermed ikke haft og formodes ikke at få nævneværdig omkostningseffekt ud over hvad der dækkes af aftalen. Vurderingen af udviklingen i kapitalprocent og omkostninger for banken er ikke ændret af de seneste ugers uro på de finansielle markeder.

Ser vi ind i 2023, forventer vi en god økonomisk udvikling, selvom krig og inflation fortsat medfører usikkerhed. Bankens forventning til årets resultat før skat i 2023 er herefter kr. 130-170 mio. som udmeldt i december i fondsbørsmeddelelse.

Som dirigenten nævnte indledningsvis, så har bestyrelsen stillet forslag til ændring af vederlaget til bestyrelse og udvalg. Stigningen i honoraret er sat til 20% og skal ses i lyset af at det er fem år siden der senest er sket en regulering, samt at arbejdet i bestyrelse og udvalg, og særligt på grund af stigende compliancekrav, er øget betragteligt.

Grønlandsbankens direktion har i 2022 bestået af bankdirektør Martin Kviesgaard. I henhold til Lov om Finansiell Virksomhed, skal formandens beretning indeholde en redegørelse for aflønningen af virksomhedens direktion. Aflønningen udgjorde 3,6 mio. kroner i 2022 mod 3,412 mio. kroner i 2021. Lønpakken består af løn inkl. pension, ferie-frirejse og fri bil, telefon og internet efter gældende regler i Grønland. Udover lønpakken, er der for året beregnet en fratrædelsesforpligtelse på 300 tkr., som kun under nogle givne forudsætninger kan komme til udbetaling og såfremt direktøren fortsat er ansat i en årrække. Aflønningen forventes løbende justeret med almindelig lønudvikling.

Inden jeg afslutter bestyrelsens beretning, vil jeg benytte lejligheden til at rette en stor tak til bankens mange kunder, der har valgt at lægge deres forretninger hos os og tak til de mange forretningsforbindelser og ikke mindst bankens aktionærer for et godt og konstruktivt samarbejde det forgangne år. Samtidig vil jeg også igen takke bankens medarbejdere for indsatsen i 2022.

I sidste uge var der valg blandt medarbejderne til bankens bestyrelse. Det betød at vi fik Vitta Motzfeldt og Pilunnguaq Kristiansen som nye bestyrelsesmedlemmer og at Yvonne Kyed og Malene Christensen efter henholdsvis 12 år og 4 år i bestyrelsen træder ud. Jeg vil gerne byde de nye medlemmer velkommen i bestyrelsen og takke Yvonne og Malene for en vigtig indsats og et glimrende samarbejde.

Ifølge vedtægterne afgår undertegnede, Ellen Dalsgaard Zdravkovic og Lars Holst fra bestyrelsen, da valgperioden udløber. Bestyrelsen foreslår genvalg af alle tre bestyrelsesmedlemmer for en toårig periode.

Tak for opmærksomheden!